

Michał Wiktor Krzemiński
Katoblepas

Deszcz i inne rozrywki

NAGRODA GŁÓWNA
XIV OGÓLNOPOLSKIEGO KONKURSU POETYCKIEGO
IM. JANUSZA RÓŻEWICZA

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano z budżetu państwa – ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Michał Wiktor Krzemiński
Katoblepas

Deszcz i inne rozrywki

Radomsko 2023

W zatrzymaniu

Najpierw godło: Katoblepas. Trochę jakby zaplątało się na wzór gałęzi. Wypowiadane wolno, tak jak zostało zapisane, ożywa. W podobnym spowolnieniu zastygł i sam katoblepas. Zwierzę mityczne. Trochę gnu, trochę gorgona i bazyliżek. Katoblepas znaczy patrzący w dół. Nie dlatego, że przytłacza go sklepienie nieba, lecz dlatego, że jego głowa jest za ciężka. Za ciężka, by patrzeć w oczy innym i nie zabić spojrzeniem lub trującym oddechem. Bezpieczniej wbić w ziemię przekrwione oczy. Ale czy z tak skierowanym wzrokiem można coś dostrzec?

Autor zdaje się patrzeć wzrokiem katoblepasa. Idąc wolno zauważa to, co dookoła: ulice, parki, dom... Trudniej w ten sposób dostrzec ludzi. Siebie rozpoznaje w bólu skręconego barku. Czasami widzi siebie – jak w scenie na przystanku – oczyma innych. Za to jego spojrzenie ku wnętrzu może wędrować w każdym miejscu i każdej chwili. I wędruje, i wsłuchuje się w szum..., aby wyłowić z niego to, co istotne. „(...) poezja nie tkwi w akcji, lecz jest tam, gdzie akcja ustępuje; tam gdzie pęka most między przyczyną a skutkiem i gdzie myśl błądzi w słodkiej, beczynnej wolności. Poezja istnieje (...), leży w dygresji. Jest w tym, czego obliczyć się nie da” (Milan Kundera na marginesie powieści Laurence’a Sterne’a).¹

Michał Wiktor Krzemiński ujmuje swój poetycki świat w cyklu o miękkich granicach. Czas, park, podróże, miasto, dom... Wiersze przenikają się, dopowiadają, pozwalają odczytać peł-

---

¹ M. Kundera, *Sztuka powieści*, Warszawa 2015, s. 186.

niej lub inaczej wcześniejsze obrazy. Trzeba tylko otworzyć się na ich poetykę. Pozwolić słowom uruchomić wyobraźnię.

Sięgnijmy po kilka przykładów... 4. 17 – palce z lśniącego marmuru, potem z papier *mâché*. Zmiana oświetlenia daje inny wygląd dłoni. Wystarczy, by zobaczyć godziny przed światem, by dostrzec zimne światło, poczuć obcość, samotność, ograniczoną sprawczość. W tym samym tekście słowo „czas” służy do określenia pory zmian lub przystanków w pracy Syzyfa. Lecz to obrazy, a nie słowo, precyzyjniej oddają nastrój. Na rozważania o nieskończoności autor zaprasza do ...kuchni. Dygocząca lodówka odsyła do ataku epileptyka lub migrenowca. Szczególnie do chwili poprzedzającej go, dającej przedsmak wieczności, której nie zaznają skazani na terażniejszość. Tym innym pozostaje powolny wstęp (choroba?) do wieczności obrazowo wystukiwany przez Mojry na maszynie. Intrygują „połacie zmarnowanego czasu”, których podmiot liryczny bynajmniej nie deprecjonuje, przeciwnie zaleca uważne ich rozpamiętywanie. W odwrotną stronę zmierza obraz snu przeterminowanego przed dostarczeniem. Czy oznacza, że nie da się go w ogóle przysnąć?

Podróże Krzemińskiego bliższe są czasowi niż przestrzeni. Podróż można odbyć w każdym czasie. Najprościej podzielić dzień na ułamki sekund. Wtedy każdy ułamek – niczym stop klatka – staje się elementem opowieści, potem częścią filmu. „Pragnij, by wędrowanie było długie...”. To chyba najbardziej spowolniona interpretacja przestania Kawafisa. W *Obieżyświacie* przywołani zostali nieistniejący autorzy i (lub) ich nieodbyte podróże (sir Jan Mandeville, Xavier de Maistre). Podróże po własnym pokoju czy ogrodzie wcale nie były odosobnionym doświadczeniem, nawet w XX wieku. Był to sposób na pokonanie niemożności i równoczesne wypełnienie zobowiązań. W przywołanym wierszu dziadek stwarza wnukowi przestrzeń odosobnienia, przestrzeń dla wyobraźni. Ta jednak – nazbyt pobudzona nocą – szuka wyciszenia w domu. Poczuc-

cie bezpieczeństwa jest gwarantem szczęśliwych dziecięcych podróży. Procentują one w dorosłym życiu rejsami bez ograniczeń po morzach.

Ławka, ptaki, liście, ziarna... Elementy przestrzeni parkowej. Spojrzenie błądzi swobodnie po alejkach. Znane słowa użyte w nowych kontekstach tworzą obrazy o zupełnie zaskakującym znaczeniu... Nie tylko metaforyczne, ale wręcz irracjonalne. Podobnie jak obraz przewróconego 7-piętrowego bloku. Upadł w wyniku naprawy nienaprawialnego płotu. Opis utrudnień związanych z funkcjonowaniem w przestrzeni pionowej zbudowany został z oczywistości (kłopoty serwisantów windy i dostawców jedzenia, spadek ciśnienia w rurach...). A jednak wymyka się kiczowi! Optyką zastosowaną tutaj przez autora jest absurd. Podobny zabieg dokonany został w obrazie osiedla z przewróconym kontenerem na śmieci. Lecz tym, co porządkuje elementy świata przedstawionego, jest ironia.

To także jeden z tekstów metapoetyckich, które rozsiane zostały po całym tomie. Szczególnie zakończenie jest intrygującą refleksją autora nad kondycją poety i poezji. Powróćmy jednak do wiersza osiedlowego. Sklepowe muchy nie żyją w przeciwieństwie do tych ze śmietnika. Przyczyną nie jest cykl życia i śmierci kolejnych pokoleń owadów, lecz osłabienie z powodu niedostatku poezji, a ciosem ostatecznym – przedawkowanie kultury politycznej w gazetach. Odsunięcie much od polityki chyba by ich nie uratowało, ponieważ poezja, którą wcześniej przyswajały, także nie była wysokich lotów. „Wyskrobana w miękkiej cegle codzienności” nie tylko skazana jest na zapomnienie, ale i nie porywa ideami. Z ironicznym dystansem pisze Krzemiński o poetach, których język oderwał się od rzeczywistości. Jakby nie wierzyli, że mogą jeszcze dokonać czegoś w sferze ducha... Pozostawia jednak poezji margines nieprzewidywalności – w poezji przydatna może okazać się forma nie do końca przewidywalna.

W uaktywnianiu czytelniczej wyobraźni pomocnym jest tok przerzutniowy. Rozkładając oddechy w czasie lektury w różny sposób, nie tylko rozpoczynamy zabawę na poziomie semantycznym, ale i tworzymy coraz to nowe obrazy... Służą temu także rozbite słowa, które można czytać oddzielnie bądź razem, dodawać inne zakończenia czy przedrostki, bawić się nimi, myślać, obrazem... Podobnie z licznymi słowami wieloznacznymi. Z jednego tekstu można wyprowadzić wiele ścieżek interpretacyjnych.

M. W. Krzemiński terminował u angielskiego poety smutku Philipa Larkina. Łączy ich wierność wobec brzydoty i tandety widzialnego świata, ironia, ukazywanie szarości marzeń, nasycenie dramatyzmem, uczciwość artystyczna... Pierwszy tom Larkina powstał z fascynacji poezją W. B. Yeatsa. W następnych odkrył drogę do siebie, do swojego indywidualnego języka. Wiersze Krzemińskiego są już teraz mocno zindywidualizowane. I choć echa Larkina pobrzmiewają, to bardziej jest to lekcja patrzenia niż lekcja pisania smutnych wierszy ujętych w regularną w formę. Lekcja uważnego patrzenia.

Tom „Deszcz i inne rozrywki” Michała Wiktora Krzemińskiego nie jest książką łatwą. Zarówno język, jak i liczne nawiązania literackie, filozoficzne i kulturowe powodują, że teksty są gęste. To wiersze wymagające skupienia. Ale im głębiej uda nam się zanurzyć w obrazy wykreowane przez autora, tym bardziej nasze postrzeganie rzeczywistości ulegnie zmianie – w banale, szarości, nijakości – zaczniemy dostrzegać... No właśnie, to już od nas zależy, ile powłok z codzienności będziemy w stanie przed sobą i dla siebie odsłonić, jakie obrazy – mijane może codziennie – staną się dla nas ciekawe i ważne.

Beata Anna Symoń

1.

czwarta siedemnaście nad ranem
palce ze lśniącego marmuru
później w ciągu dnia dłonie
mam z papier mâché
czasami rdzawe plamy
kwitną na łodydze scyzoryka
na targu staroci kupiłem duszę
zaklętą w starej tabakierce
ani to wciągnąć ani wyrzucić
koniec porządków powierzchniowych
czas dobyć głębokich pokładów
szuflad zarośniętych kurzem
tak myślę w łóżku bo w ciągu dnia
wyleczę się z tej zgubnej motywacji
mistrz mówi: jeśli udaję mądrość
to właśnie to jest filozofią
słowo „sam” w *Myślach*
Pana Błażeja z Clermont-Ferrand
występuje sto trzydzieści cztery razy
ja mówię: nie sposób zatrzymać kamienia
rzuconego w czyjąś głowę
natomiast Syzyf czasem zatrzymuje głaz
ogarnia go przerażenie
jeśli zadanie swoje ukończy
będzie musiał wymyśleć siebie
na nowo mięśnie ma już przyzwyczajone
do góry i wtaczania więc wypuszcza
brzemień z rąk przed samym szczytem
ktoś musi odnaleźć w Syzyfie
przyzwyczajenie
w Prometeuszu też
kto wie co zjadałby ptak
gdyby mu wątroba nie odrosła

2.

De slaapkamer przy 2 Place Lamartine, Arles

ze świeżego masła to łóżko i dwa krzesła
o szczelnie zaklejonych kopertach siedzisk
niewzruszony odpoczynek
karminowej narzuty
na ścianie portrety japońska rycina
o które o poranku opierają się
zmęczone oczy dalej drzwi razy dwa
na zewnątrz i do pokoju P.G.
dzbanek karafka i ubrania
tym samym szumią błękitem
za oknem przymknięte okiennice
o bieli nie rozmawiamy
biel to śmierć, biel to szaleństwo
w odpoczynku nie ma na to miejsca
dlatego biały pobłysk lustra nad stolikiem
zakryję ręcznikiem zdjętym z haka
odpoczywaj Vincencie

3.

Koniec

Platon na uczcie weselnej
syn roku osiemdziesiątej ósmej olimpiady
siedzi tam rzeczywiście a szerokie ramiona
opadły pod ciężarem lat
jednak w głowie przeżywa inne uczty
wszystko mu się miesza nie pamięta
co mówili w jego, a co w tej Ksenofonta
człowieka o twarzy łagodnie spływającej
czy to Ksantypa była nieznośna
czy raczej jej mąż
sięga po kielich wszyscy gadają
głupstwa on już wie jest pewien
cienie pełgają po ścianach brzeg
pucharu nie trafia do ust
wino cieknie obficie niż przy spełnianiu
libacji słońce pali promieniami
w bezksiężycową noc

4.

wirował
co kilka obrotów opuszczając piętę na ziemię
jego skóra tak sucha
jakby pot nigdy nie zbierał się w zakamarkach ciała
zastanawiałem się co to za taniec
to *Zaślubiny z Bogiem* pomyślał
po czym zatrzymał się na zawsze
cisza na sali! jeszcze
tyle lat do śmierci brzegów

5. plan dnia

kolejny poranek z podpuchniętym oknem
za nim Batszeba bierze kąpiel na dachu
wszystkie kwiaty cierpią na priapizm
szerszenie zakładają gniazdo w bucie z lewej nogi
pleśnią zarosłem na boku przyległym
do ściany drugi wysechł dni wyciągają
do mnie macki ośmiornicy taniec
niezrozumiały zdrzemnę się dekadę
może dwie później gimnastyka spacer i wrzaski
podczas wiosennych porządków
znalazłem wszystkie moje samobójstwa
katastrofy nasze powszednie
szpionów tutaj na pęczki im mniej
im płacą tym bardziej są oddani
sprawie w którą nigdy nie wierzyli
na zewnątrz dalej to samo drapieżne
autobusy porywają ofiary z przystanków
wewnątrz rośliny uschły nie mogę was
podlać zapuściłem głębsze korzenie
na mojej ścianie zapisał ktoś
kiedyś: będziesz polował tyle że
z głodu umrzesz najlepiej rozmawiać
z kamieniami przeżyły najwięcej najlepiej
dochowują tajemnic nie proszą o deser
jeszcze po jednej kawie i idziemy
do łóżek najpierw beton na
stopy włosy rozpuścić i
hop! do sypialni na dnie jeziora

6.

ogromne archiwum myśli jednego człowieka
ogólnoświatowy system wymiany informacji bez znaczenia
śmierć podczas stypy narodziny podczas pogrzebu
samodzielny wszechświat homo sapiens przeciwko
obleczonemu w mięso kościotrupowi który
spoczywa ciężko na kanapie
definicje które kradną tożsamość
definiowanemu notatki porwane od ciężaru
słów prześcieradła przegrzane parowaniem
snów ja niczego nie chcę stwierdzać na
jakiemkolwiek twierdzenia jest stanowczo za
późno już siedemnasta niech płynie
do żadnych rzek już dziś nie wchodzę
ołowiana jasność perfekcjonizm w niedopracowaniu
nagle wszystko układa się w formę
dreszcz prześlizguje się po tafli pleców
rzeczywistości nie przykryto dokładnie
jak wtórna jest drabina wobec drzewa życia

7.

skwaśniałe karty księgi życia
w zasadzie nie księgi może książki
ani to folio ani quarto ani octavo
może to wydawnictwo broszurowe
wymięty druk ulotny zaczytany
prawie po kres
z ćwiartką księżycy odbitego
dnem kubka z kawą
z postrzępionymi rogami
których nie poprawi żadna
miłosierna
kostka introligatorska

8.

lodówka ma febrę dygocze w kącie
ja z kanapy obserwuję
drogę stąd do nieskończoności
nigdy nie próbowałem na nią wejść
wieczność to objawienie epileptyka
na sekundy przed atakiem
to aura migrenowca
zwiastująca nadchodzący ból
później to wszystko mija
z czasu bez początku i końca zostaje
dziś, dziś i znów dziś

9.

stuka dzień za dniem i dniem
z metalicznym pogłosem
Mojry używają jeszcze maszyn do pisania
postęp w wieczności to proces powolny
umiarkowany nikt aniołom nie wyznacza
terminów załatwienia spraw ani nie
wymaga nadawania sprawom
sygnatur niebo bez instrukcji
kancelaryjnej działa terminowo
sprawnie i bezlitośnie

10.

na chodniku zwłoki
niedokładnie przykryte
(wystawały butów
smętne podeszwy)
przez źle opłacanych
policjantów
przejeżdżałem tylko
obok
w jakiejś sprawie
albo bez sprawy
tak niewiele wystarczy
żeby natknąć się na śmierć

11.

zaleję się sosem planowego bezsensu
przynajmniej nie jest lepki
w swoim przesadnym
rozwodnieniu kucharz się
pomylił kelner leży
pijany głową w
pisuarze
właściciel knajpy
przegrał wszystkie pieniądze
później swoją własność
na koniec tożsamość
ja siedzę przy stoliku
pod nogę podłożyłem
kawałek tektury
stolik mniej się kiwa
jestem dumny z mojej pomysłowości
ja natomiast kiwam się coraz
bardziej na monitorze okna kawka
dzieli się okruchami ze szczurem
jaki piękny jest ten marzec
nawet deszcz rzadko nie pada

12.

Należy spożyć przed

w maju szczególnie zimnym sny potrafią mnie opuszczać
wtedy noce przepływam gładko mała śmierć małe narodziny
czasami tylko wojna za progiem przemoc śmiech czy
krzyk bażanta którego nie widać jest tylko hipo
tetyczny jak wszystko co nie na naszych oczach
a to co widzimy za krótko żeby dostrzec czy wyciągnąć
wnioski adekwatne do stanu rzeczy czasami słysząc kukułkę
a te czarne ptaki są na ogół cicho ale kiedy przechodzę
pomimo zerkają zielonymi oczami kłaniają się grzecznie
uchylają kapelusz kiedy nie jestem zdecydowany
żeby coś zdobyć robi to kto inny i wtedy wiem jest
tak jak być powinno pisarze tworzą w gorączce
jak Wat patrzący na piecyk albo Csath w studenckim
pokoiku, ja, ja zawsze w osłabieniu jak gad obniżam
metabolizm w zimnym błocie mojego leża
po jedzeniu będę trawił przez dobę lub dłużej
a pełny będę mógł śnić sen, który jeszcze
przed dostarczeniem przekroczył termin
przydatności do spożycia

13.

Przemiany

w plecach ból jakby ktoś
łomem rozwierał kręgi
czuję też zakurzone meble
poplamioną podłogę przepętniony śmietnik
wrostem w układ nerwowy mieszkania
świat ugina się gdy pochylam głowę
znam mowę ludzi
ale nie znam jej odtwórców
znam widoki namalowane na oknach
ale to miejsca których nie mogę odwiedzić
ciągle męczy mnie rozdziew pomiędzy
teorią o przebudzeniu się jako owad
i praktyką takiego poranka
nikt nie puka do drzwi sypialni
nie ma nikogo kto by rejestrował
te wszystkie metamorfozy

14.

ławka na ubitej ziemi
czy widziałaś kiedyś ławkę ustawioną w sposób tak
kretyński?
ptaki zleciały na roki
by zawiązać trybunał przed upadkiem zastón z liści
patrzyłem to w górę na nie
to w dół na parkujące samochody
dzień się przygarbił, posiwiął
nad staruszka zleciały się stada komarów
tam po prawo mam wspomnienia
zdolne wypełnić kamienne szczątki basenów
rozsypiemy ziarna nowych wspomnień
dookoła tej dziwacznej ławki
na wiosnę sprawdzimy czy zakiełkowały

15.

Siedź tutaj i słuchaj
jak prąd sptywa wewnątrz ścian
jak mrućzy stara kocica
drzemiąca na poduszce
może sućho strzeli plastikowa butelka
albo dziecko sąsiadów zapłacze
te dźwięki odmierzą czas
aż do pory snu
rano kółka z twardego tworzywa
potoczą się po kostce bauma
z wiaty śmietnikowej do
warczącego diesla śmieciarki
pora pobudki
szumu kawiarki
wrzasku kota nad miską
później i ja będę głośny
ale o tym już
nie usłyszysz

16.

pożar zapadł w pamięć jako łuna zachodzącego słońca
pośród traw tak nieodległego nam wschodu
w pogorzeliśku tliła się jeszcze tajemnica
poderwania się do góry ostatkiem sił
lutowe dni obmywane wschodnim wiatrem
warkocze folii powiewające na parkingach
stają się całunami porzuconych aut
koledzy po fachu grają im marsz czterotaktem
wygrzewa się w słońcu kot w mrokach listopada zgubił łapkę
myśli nad istotą fantomowego bólu i fantomowej przyjemności
sprawdzam obecność obu rąk przed wejściem do bloku
a numer jego cztery i znowu ktoś
przewrócił kontener na śmieci
kontener leży na boku rzyga workami z frakcją bio
tyle radości dla wcześniej przebudzonych much
gazety na półkach w markecie leżą martwe
przedawkowały kulturę polityczną
inna sprawa że zaczęły niedomagać z
niedostatku poezji wyskrobanej w miękkiej
cegle codzienności której po przeczytaniu można
użyć do przesadzenia kwiatów

17.

podlot pod drzewem
uczy się ptasiego kunktatorstwa
podczas spaceru dostrzegam
Babilon nie upadł
nie zsiadliśmy z Okrętu błaznów
tłumy są krwiożercze
ale zapał mają słomiany
jak barwa krótko skoszonej trawy
kurtuazyjne odwiedziny u ludzkości
zaczynają mnie męczyć
rzeczywistość wdziera się w oczy
jest natrętna cała jaskrawa
robię grymas marszczę brwi
jęzor wywalam na brodę
można wracać do domu

18.

wyfrunąłem przeze okap
nad moim elektryczno-ceramicznym
paleniskiem przez przewód
kominowy (który jest w środku
świata samym) wzwyż
wzwyż wzwyż
przez trzy siedem dziewięć
poziomów nieba

gwiazdy dziury dla światła
w przeżartym przez owady płótnie
nieboskłonu tam zaświeci
helikopter pogotowia
ratunkowego albo stacja
kosmiczna dwadzieścia siedem
tysięcy kilometrów na godzinę

wszystkich nas rozdziela
prędkość liniowa
wywołana obrotem ziemi
dopiero z góry
udało mi się to dostrzec

19.

Las

Cała ziemia pełna węży
marnujących podeszwy brzuchów
w całodziennych pełzaniach
na suchej popękanej glinie
drzew nie widać
same pożółkłe krzaki
mędrzec powiedział: masz
się wieszać upatrz
sobie piękny dąb
skręcam żmijową linię
to gwarant wyjścia
z Labiryntu bez zagadki
z Labiryntu bez ofiary
z głową byka
omijam niezainteresowane sfinksy
przykładam do głowy czarną kurę
za nogi do niebosłonu przywiązany
kadzidło ziół rozpalam pod sobą
za podpałkę mam pergamin
Summis desiderantes affectibus
patrzę na horyzont skopiowany z
onirycznych obrazów surrealistów
diabły są dobrze podkute
na oba kopyta
drzew nie widać

20.

Rozrywki

wodospad jest brodą rzeki
bobry rozstawiły tamy w centrum miasta
woda roi się od kijanek
po powierzchni spacerują cudotwórcy – nartniki
wącham jej błotno-gnilny aromat
badam odcisk dziczej racicy
co za dziwny wodopój gdy za plecami
auta nawlekają dwupasmówkę na koła
niebo grozi pogodą słoneczną lub deszczową
jestem za nisko, żeby mogło mnie dosięgnąć
wykopuję w błocie kryjówki dla młodych żab

21.

inicjacja szamańska 2023

ach! włochaci mieszkańcy piekieł
wylizcie mi mózg byle dokładnie
każdy zwój tej różowej galarety
decyzję o ewentualnym rozczłonkowaniu
pozostawiam wam waszym szponom
zębiskom dziobom kudłatym i żylastym
łapom czuję się zainicjowany tym
nadmiarem potrzebuję talizmanów i
opiekuńczych duchów spokojnego
zwierza piżmowołu czy rosomaka
pradawna puszczo załączku betonowych nudności
groźna fauno miast szczurze lisie dziku
nieogrzewane nary kanap z ekoskóry
skrzypiące przy każdym poruszeniu
pracowite pokolenia moli które potomstwu
zostawicie całe bogactwo naszych kasz i przypraw
bezdomne koty i wasze uczyty na śmietnikach
znowu nadszedł na mnie czas
bym się zamknął w czterech ścianach
w innych dniach będę spacerował po
brukach Lublina zastanawiając się
o jaką fryzurę poprosił Czechowicz po wejściu
do salonu fryzjerskiego dziewiątego września
tysiąc dziewięćset trzydziestego dziewiątego roku
dzisiaj pada deszcz ze śniegiem powiedziałbyś
wodnista kasza z dna mytego garnka
to pewnie prawda że nie sposób
nikogo uratować, nigdy
albo pochylasz kark na brudną szmatę
albo zetną ci głowę gdziekolwiek

wcześniej nie będziesz w stanie uwierzyć w
jakość podłoża pod stopami kartki papieru oraz
długopisu posępnie prowadzonego
wzdłuż szczelnej kratownicy dla liter błotnista
drogo dokąd mnie prowadzisz jednocześnie próbując
zatrzymać moje stopy przy każdym kroku

22.

kiedyś chciałem naprawić płot
w moim ogródku a przewróciłem
cały blok teraz mamy
siedem pięter w poziomie
to problem dla serwisu od windy
dostawców jedzenia
w rurach spadło ciśnienie
musieliśmy rozpisać grafik
pryszniców dziecięcych kąpeli podlewania
zielska zmywania garów nabierania wody na
niedzielny rosół wesoło żyjemy
płot nadal mam zgarbiony

23.

Deszcz

spojrzałem na sufit
pada – pomyślałem
ciurkiem z żarówki
typu halogen
ciekła woda
czysta woda
podłożyłem dłoń
ciepła
wystawiłem język
smaczna
wyszedłem po szampon
i płyn do kąpieli
zanim zacząłem
rozkoszować się prysznicem
uderzyli w drzwi
rozkołysali nieskomplikowaną
elektrykę dzwonka
zalewa nas zalewa
zapiszczeli z przestrachem
namydlilem się
natarłem szamponem włosy
ucichły ich głosy
wyszedłem z tego czysty
jak nowy

24.

Wymyśliłiśmy dom

dom którego nie mogliśmy znaleźć. Codziennie rano pakowaliśmy się, żeby do niego dotrzeć. Każdego popołudnia wracaliśmy z niczym. Zostały z nas chude, poczerńnięte demony. Staliśmy się nawet wyżsi. Można nas zobaczyć, jak przemykamy pokraczonym krokiem drogą, która nigdzie nie prowadzi.

25.

obieżyświat

sir Jan z Mandeville który nigdy nie istniał
pisze książkę o podróżach których nigdy nie odbył
Xavier de Maistre wyrusza w podróż
dookoła własnego pokoju
ciekawe jak ciężkie miał walizki
za domem mój dziadek rozstawia namiot
pachnący gumą materac i cienki koc
jestem tam niby na drugim końcu świata
za cienką ścianą ludzie o oczach
na ramionach bez głowy z głowami
bez ust i ci o uszach do kolan
ludzie o ośmiu palcach u stóp
albo o czterech palach u dłoni
ale to już Bulatović a za żywopłotem
Królestwo Księdza Jana gdyby tylko
wystarczyło mi odwagi żeby
spędzić noc na dalekich ziemiach
zamiast uciekać do domu pod ciężką
kołdrę i pod nią rozmyślać
jak dobrze jest podróżować

26.

skrupulatnie prowadzone notatki z podróży
pozwalają nam wnioskować że dokonano
aktu poruszania
jednak gdyby podzielić cały
dzień na poszczególne ułamki
sekund klatki filmu
dostajemy postacie zawsze
będące w jakimś miejscu to
myśl dosyć błaha
ale też zaskakująca
gdy staracie się pójść po
kubek kawy

27.

byliśmy daleko od bezpiecznego portu
gdy całą załogę wytruł wesoły kuchta
pobledli turyści snuli się prądem
klimatyzacji ciągnięci w ujścia stronę
po zielonych dywanach dolnych pokładów
ja siedzę okrakiem na maszcie tego statku
głupców twarz wciskam w żaglowe płótno
podwójne więzy kołyszają się u mych nóg
lądu nie widać wszyscy tylko krzyczą
morze!
morze.

28.

szukałem własnej metody
oraz teorii poezji
pośród długiego pochodu
dziesięciu tysięcy zwątpień
bez żadnego Cyrusa
w którego mógłbym ślepo
uwierzyć i patrzeć jak
ginie

29.

Metody

wiersz metodą wykreślenia
napisz
wykreśl
~~niepotrzebne~~

wiersz metodą szaleńczą
pisz jedną literę na stronie
rozrzucaj je po kawiarniach
lotniskach i komendach
policji niech nigdy się
nie dowiedzą że to był
wiersz

wiersz metodą paniki paranoicznej
kapelusz na oczy
spiskowcy są wszędzie
odbiorą ci władzę
której nigdy nie
posiadałeś podpalaj każdą
zapisaną stronę zbieraj popiół
wyrwane włosy obcięte paznokcie
wsypuj to do donic z trującymi
roślinami strzeż się

wiersz metodą klonowania
napisz tymi samymi słowami
coś niezauważalnie innego

30.

płynę bez kroków przez długi korytarz
po prawej po lewej kolumny pod sam sufit
od samej podłogi między kolumnami drzwi
najzwyklejsze prostokąt z klamką
niewarte nawet chwili uwagi
dlatego pokój tak trudno znaleźć

31.

wszyscy szumimy
podeszwami o podłoże
mową pościelą w łóżku
ziemią uderzającą
w wieko trumny
w szumie żyteś
szum będzie bez ciebie

32.

gdyby tak świat odwrócić na nice
potem powiedzieć tym dupkom
że zawsze tak było
niewierni ale ran nie sprawdzamy dokładnie
wszystko byle jak
jakby ziemia paliła się nam pod stopami
tu potrzeba cierpliwości fakira
siły świętego Antoniego na pustyni
z hordą demonów w swej celi
może to tylko kwestia
przyzwyczajenia

33.

miska pod prysznicem pusta
prostokąt wśród kątów prostych
jak litera „o” w zeszytcie w kratkę
wleję do niej wody
włożę do niej paluch
będzie za gorąca
cofnę paluch
zacznę od pięty
żeby znowu poczuć
się jak dziecko
w kuchni babcinej
moczyłem nogi
chyba przeciw katarowi
babcia sypała do wody sól
ale ja się nie roztopiałem
ani nie zyskiwałem smaku

34.

brzozy krzyżują pnie do pojedynku
o to która stoi w centrum wszechświata
postukują pniami niezainteresowane
walką o ideę kosy żerują w trawie
potrzeba tu sędziego jestem tylko ja
i kilku przechodniów, przechodzimy
żadni z nas ławnicy od dawna nie ma ławek

35.

każdy dzień zapamiętując
błąkam się przez nieskończone połacie
zmarnowanego czasu
pozostało mi jałowe wpatrywanie się w szczegóły
bez miejsca na niedorzeczność
jest dialog
w którym jeden i drugi partner
trzyma za plecami nóż

36.

porzucony plecak na przystanku
i jeszcze parasol może to komplet
siadam obok nie czekam
na autobus ani na właściciela
gdzieś ktoś marnuje energię
na odtworzenie swoich kroków
rozwiązywanie zagadki nagłego braku
to nie mój plecak przystanek nawet
to nie mój dzień myślę też
że ciało nie jest do końca moje
nigdy nie podpisałem aktu własności
to nie było moje zamówienie
chciałbym to wam narysować
czerwono-zielona wiata przystanku
biała ławka stoicie naprzeciw
po lewej plecak i parasolka
po prawej ja zerkam na zguby
na ulicę na ludzi wpadają na chwilę
później w autobus i nie ma
odjechali
znudziłem się wstałem
jakaś pani ruszyła za mną
zostawił pan plecak

37.

rzecz dzieje się w kraju bezimiennym i bezlitosnym. głównego bohatera widzimy tylko w pierwszej scenie. zostaje aresztowany. procedura klasyczna, rzucają go na ziemię, ręce wykręcają za plecy, jak zawsze jest trochę niepotrzebnej szarpaniny, trochę gazu pieprzowego na twarz albo paralizator przytknięty do żeber. teraz historia skupia się na rozmowach różnych postaci. jedni to współkonspiratorzy zatrzymanego, inni konfidenci, nawet kilku funkcjonariuszy policji politycznej. niestety, nie znamy ich języka, a ich gesty, ekspresja nie przynosi nam żadnych wskazówek. tylko tło jest interesujące. ludzie są inaczej ubrani. samochody nieznanego nam marek i modeli. promienie słońca padają pod innym kątem. zostaje nam rozmyślać o różnicach klimatu, stref czasowych i nierównościach ekonomicznych oglądanego miejsca. przecież nic nie poradzimy na to, że kogoś tam aresztowali.

38.

Pajęczyce już powiły
pokaźne stadka
pajęczątek
będzie komu
muchy odławiać
te wściekłe czarne
rozsadniki bezsensu
pożeracze świństw
czasami jakbym
ich larwy miał
pod skórą
na koniec
mnie przyjaznemu
pani krzyżakowa
pogroziła
przednimi odnóżami
Co mam myśleć?
Czy chciała
udusić olbrzyma?

39.

przeprosiny

najdrożsi!

Wiem, że miałem to zrobić

dni i tygodnie temu

ścigają was za

niezapłacone rachunki

niewysłane elektroniczne listy

to wszystko

co mi powierzyliście

a ja z uśmiechem

powiedziałem

nie ma problemu

jednak

teraz wpadam w

panikę

gdy tylko o tym

pomyślę

dajcie dojrzeć, przekwitnąć

i zgnić temu strachowi

gdzieś pod spodem będę ja

i powiem

nie ma problemu.

40.

Grudnie

beziemienne tłumy w trzewiach centrum handlowego
delikatne opady śniegu
ze mnie spuszczone powietrze
już wygina się felga
sypie złotymi iskierkami
zostawia rowek w asfalcie
to znowu grudzień
wszystkie grudnie jełczeją od głowy
po dwudziestu dniach
gnijącego miesiąca
na pokrytym lodem chodniku
przewrócę się

skręcony staw ramienia
ładna nazwa
dla bólu i strachu
na siedzenie na
plastikowym krzesetku
pomarańczowego SOR-u
na zmęczone pielęgniarki
dwudziestoczterogodzinne dyżury
powrót do domu z ręką na chuście
wyciągnąłem z tego wniosek
każdy grudzień
musi się skończyć
co nie oznacza
wygranej jasności z ciemnością

41.

przeciwko fotografii

życie na nieostrych zdjęciach
na brzydkich retuszowanych pocztówkach
które przedawkowały fotomontaż
w tanich pornograficznych pisemkach
i w absurdalnie nierzeczywistych
ozdobach atelier fotograficznego
gdzie nawet pająki kryją się ze
wstydu patrząc na świąteczne prezenty
puste pudła z wielkimi wstęgami
na brzydkozielonym papierze pakowym
przysypane śniegiem z waty
wszystko w kolorach przesadnych
które powodują nudności i drżenie
tak tak proszę państwa
uśmiech do obiektywu

42.

antymagdalenki

nocny ból głowy rozbił
misternie tkane sny
został tylko obraz z koszmaru
anachronicznego i nieprzerażającego
poranek ćmił ale lek pomógł
przetrwałem aż do brzegów popołudnia
później zalała mnie pamięć
widzę obrazy ale zapachu
mam tylko poszlaki
zakurzony dywan stara poduszka
piec kaflowy lekki drewniany zaduch
skwaśniały aromat długich korytarzy
umiem niektóre opisać
na większość brakuje mi zasobu
słownictwa w dodatku nie potrafię
dopasować ich do źródła umykają
gdyby istniał sposób ich utrwalenia
nawet w tak niedokładny sposób
jak fotografie pokazujące świat którego
nigdy nie było pozbawiony kręgosłupa
i narządów wewnętrznych czas
utlenia wszystko
na nic zapisaj najdokładniejszych dzienników
gdzie notowałbym strój posiłki
szybkość upływu czasu czy smak papierosa
szczegółowość tak wspinała
że każde zdanie staje się nieskończone
aż dochodzimy do momentu pisania
o samej czynności pisania nieskończone
przybliżenie aż obraz się zamazuje

43.

uczę mój głód chorobliwie
przez apetyt przestałem jeść
faktury zapachy smaki zawładnęły
każdą nieśmiałą próbą myślenia
śmiałem się z Hamsuna
jego nieporadności
gdy kradł owoce z targu
pisałem moje na
na dnie w Lublinie i Rzeszowie
śmiałem się ze Strindberga
kiedy zszedł z łodzi na ląd
jako człowiek złamany i chory
śmiałem się z Becketta
który wyjścia nie znalazł
tylko rzepę w kieszeni
i taśmy magnetofonowe w szufladach

44.

ptasie poranki
owadzie noce
koty zwinięte
na krzesłach
nieczynnej
restauracji
świat nie
musi dojrzewać
do działania
i odpoczynku

45.

zęby groźnej codzienności
odbijają na mnie
księżycową poświatę
pożółkniętego szkliwa
w myślach kieruję
ruchem drogowym
w bezsennym dzieciństwie
czekałem na światła
stopu pierwszego
przejeżdżającego przez
osiedle samochodu
wtedy wracałem
do łóżka
na koszmary zostawało
bardzo niewiele
z nocy

46.

Aura

tarcza herbowa okazuje się
prostym rysunkiem ryby
jak u wczesnych chrześcijan
po chwili pojawia się druga
ustawiają się pyszczkami do siebie
później jedna z ryb wyrwana
zostaje z obrazu przez czarny
wroni dziób rzucona na trawę
najpierw wydtubywanie oczu
ptaki niczym eskimoskie dzieci
najbardziej gustują w gałkach
ocznych uznałem to za oznakę
drapieżności wszechświata
druga ryba zostaje sama
ja zadaję sobie pytanie
czy ryby posiadają języki

47.

prawa krawędź jest krawędzią
przylegającą jest świetlistsza
niż pozostałe trzy
długim tunelem jak przez słomkę
spływają wspomnienia
przecucie wzoru i poczucie przeszłości
forma której nie umiem sobie wyobrazić
do końca
co czyni ją bezużyteczną
chyba że w wierszu?

